

Biuletyn Polonistyczny

09.02.2022

Czasopismo

"Prace Polonistyczne": Sztuka edytorska - od analogowej ku cyfrowej - call for papers

Redakcja czasopisma naukowego „Prace Polonistyczne”, we współpracy z Zakładem Literatury Dawnej, Edytorstwa i Nauk Pomocniczych Uniwersytetu Łódzkiego przygotowuje LXXIX rocznik tego periodyku, gromadzący studia na temat: Sztuka edytorska - od analogowej ku cyfrowej.

Zapraszamy do nadsyłania artykułów naukowych do planowanego na rok 2024 numeru „Prac Polonistycznych”, który w całości poświęcony będzie szeroko rozumianej problematyce związanej ze współczesnym edytorstwem. Przedmiotem namysłu pragniemy uczynić zarówno wydania tradycyjne, papierowe, jak też edycje cyfrowe.

Wsluchając się w wypowiedzi praktyków, chcielibyśmy, po pierwsze, postawić pytanie o **kwestie metodologiczne**. W najnowszych pracach poświęconych współczesnemu edytorstwu mowa jest bowiem o „**nieporządku teoretycznym**”, wywołującym chaos pojęciowy. Rodzą się pytania, np. jak dziś rozumieć należy poprawnie przygotowany do opracowania tekst wyjściowy, jakie znaczenie mają we współczesnym edytorstwie badania podstawowe: bibliograficzne i tekstologiczne (M. Strzyżewski), jak wygląda dziś filologiczna krytyka tekstu?

Tym i innym wątpliwościom towarzyszą postulaty mówiące o konieczności **wypracowania wspólnych metod pracy wydawców**. Różnice w kształcie edycji często wiążą się z faktem, iż edytorzy reprezentują odrębne dyscypliny naukowe. Wydanie przygotowane przez historyka różnić się będzie kształtem noty edytorskiej oraz aparatu krytycznego od edycji, opracowanej przez literaturoznawcę czy językoznawcę. W efekcie wydania jednego dzieła mogą być diametralnie odmienne. W wielu pracach pojawia się przy tej okazji postulat wypracowania pewnego ogólnego modelu nowoczesnego edytorstwa. **Czy zatem potrzebna jest standaryzacja praktyki edytorskiej** w zależności od dyscypliny wydawcy lub celu wydawnictwa? To pytanie pragniemy skierować do przedstawicieli różnych dziedzin, m.in. literaturoznawców, językoznawców i historyków.

Pytanie o wspólne standardy odnosi się również do **e-edytorstwa**. Nie sposób badać dziś literatury bez użycia nowoczesnych narzędzi. Udostępniane w Internecie dane dają badaczowi wiele nowych możliwości analitycznych, m.in.

równoległe śledzenie różnych wariantów tekstu, ingerencji odautorskich, czytelniczych, budowania obrazu społecznego funkcjonowania tekstu w przestrzeni kultury i jego kognitywnych aspektów związanych z typografią i ilustracją. Interesowałoby nas również zagadnienie zależności pomiędzy rozwojem cyfrowych technologii a **modyfikacją rozumienia podstawowych pojęć z zakresu edytorstwa**, choćby takiego jak „tekst”, „edycja krytyczna”. Problem ten uwidacznia się w przypadku nowoczesnych gatunków literackich, powstałych wraz z rozwojem hiperliteratury. Jej otwartość i wielość możliwych odczytań dobitnie ten problem potwierdzają.

Zestawienie jednej wersji tekstu wobec dostępności innych wariantów („tekstu określonej fazy twórczej”, J. Gruchała) rodzi też dziś pytanie o **granice decyzji wydawcy** oraz o **granice wykorzystania medium cyfrowego**, a także o **odpowiedzialność edytora** za jakość przygotowanej edycji (np. z przeznaczeniem dla bibliotek cyfrowych).

Ciekawym zagadnieniem jest też pytanie o **tożsamość i odmiennność zadań wydawcy naukowego** oraz **narzędzi stosowanych** przez niego **w edytorstwie tradycyjnym i cyfrowym**. Przed jakimi zadaniami stawia dziś edytora rozwój nowych technologii? Czy ma on być nadal wydawcą, czy też (a może przede wszystkim) programistą? W dyskusjach na temat edycji cyfrowych pojawiają się też interesujące nas refleksje nad **problemem tekstu cyfrowego i strukturą „znaków digitalnych”**? Jak zatem wydawcy choćby realizowanych w różnych ośrodkach naukowych projektów cyfrowych (np. twórcy *Korpusu Tekstów i Korespondencji Jana Dantyszka*) rozumieją i realizują **„paradygmat cyfrowy w zakresie teorii, metody i wykonania”**?

Chcielibyśmy w końcu postawić (dość prowokacyjnie) pytanie o **celowość wydawania tekstów** w postaci tradycyjnych edycji krytycznych wobec dostępności zdigitalizowanych materiałów źródłowych w ich wielorakich wariantach. Czy tradycyjnie rozumiana „edycja krytyczna” nie jest dziś tylko edytorskim wyobrażeniem o tekście (P. Bem), które fałszuje obraz funkcjonowania tekstu w jego wielowymiarowości? A może wręcz odwrotnie – cyfrowe udostępnianie tekstów w Internecie to „zgubne fetyszyzowanie nowoczesnych rozwiązań” (M. Strzyżewski)?

Zapraszamy do współpracy przedstawicieli wielu dyscyplin. Czekamy zarówno na teksty poświęcone ogólnym refleksjom nad sztuką edytorską, problemami metodologicznymi oraz na „studia przypadku”, konkretne problemy wydawców dotyczące literatury i tekstów źródłowych.

Propozycje tematów wraz z abstraktami o objętości do 500 znaków prosimy nadsyłać w postaci elektronicznego pliku na adres: malgorzata.mieszek@filologia.uni.lodz.pl do dnia 31 stycznia 2023.

Teksty o objętości do 40 tys. znaków ze spacjami prosimy nadsyłać w postaci elektronicznego pliku (informacja o przyjęciu tematu zostanie przekazana do 28 lutego) na ten sam adres do 30 maja 2023.

Artykuł musi być sformatowany zgodnie z obowiązującymi w piśmie regułami redakcji tekstu (<http://journals.ltn.lodz.pl/index.php/Prace-Polonistyczne/information/authors>).

Słowa kluczowe: wydawca, edycja tekstu, edytorstwo